

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan maatalousjaosto
asiantuntijalausunto 15.10.2025

Maa- ja metsätalousministeriön kirjallinen lausunto 15.10.2025 esitettyyn kysymykseen hallitusohjelman kirjausta ”Hallitus ryhtyy toimenpiteisiin aktiivisessa ruoantuotannossa olevien peltojen saamiseksi korvauskelpoisuuden piiriin. Tilannekatsaus.”

Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelmassa todetaan: ”Hallitus ryhtyy toimenpiteisiin aktiivisessa ruoantuotannossa olevien peltojen saattamiseksi korvauskelpoisuuden piiriin. Tämä toteutetaan siten, että viljelystä poistuneiden lohkojen korvauskelpoisuus jaetaan ELY-keskuksittain takaisin korvauskelvottomille lohkoille hakumenettelyn kautta. Siirto tilojen välillä toteutetaan ilman rahallista vastiketta.”

Hallitusohjelman korvauskelpoisuutta koskeva kirjaus toimeenpannaan tarkoituksenmukaisuuden ja käytettävissä olevien resurssien lähtökohdista. On otettu käyttöön niin kutsuttu korvauskelpoisuuden jakomalli, jolla vapautuvat korvauskelpoisuudet jaetaan oikeudenmukaisesti eteenpäin. Jakomallissa Ruokavirasto hyväksyy korvauskelvottomat peruslohkot korvauskelpoisiksi viljelyvuosien lukumäärän mukaan siten, että korvauskelpoisuuden saavat ensimmäiseksi ne peruslohkot, jotka ovat olleet viljelyksessä pisimpään. Tämä hyväksyntäprosessi toteutettiin ensi kertaa kevättalvella 2025. Korvauskelpoiseksi hyväksytään kunkin ELY-keskuksen alueella peruslohkoja siten, että viljelystä poistuneiden lohkojen yhteispinta-ala ei ylitä. Tästä jaettavissa olevasta korvauskelpoisuuden määrästä käytetään termiä jakovara.

Edellä kuvattua korvauskelpoisuuden jakomallia toimeenpantiin ensimmäisen kerran vuonna 2025. Jaettava korvauskelpoisuuden jakovara muodostui vertaamalla korvauskelpoista peltopinta-alaa vuosina 2023 ja 2024. Lisäksi jakovaran määrittelyssä huomioidaan digitoinnin vaikutukset sekä arvioidaan harkinnanvaraisen korvauskelpoisuuden ja tilusjärjestelyjen määrä. Jakovaran suuruus vuonna 2025 oli koko maassa arviolta 4 500 hehtaaria.

Puoliväliriihessä 2025 hallitus linjasi, että tuetaan aktiivista ruoantuotantoa kohdentamalla peltojen korvauskelpoisuutta erityisesti aloittaneille nuorille viljelijöille ja valmistellaan toimia itäisen Suomen viljelijöille kokonaisturvallisuuden ja huoltovarmuuden vahvistamiseksi. Kyseistä puoliväliriihen kirjausta on suunniteltu edistettäväksi toteuttamalla vuosina 2026 ja 2027 korvauskelpoisuuden kertapurku, jossa korvauskelpoisuuksia lisättäisiin kohdennetusti juuri tilanpidon aloittaneille nuorille viljelijöille sekä paikkatietoon perustuen [Itäisen Suomen ohjelman](#) mukaisille alueille. Lisäykset tehtäisiin edelleen vanhimmasta uusimpaan siten, että ensin korvauskelpoisuuden saisivat ne lohkot, jotka ovat olleet viljelyssä pisimpään.

Nuorille viljelijöille kohdennettaisiin korvauskelpoisuuksia siten, että korvauskelpoisuus myönnettäisiin vuosina 2026 ja 2027 kaikille aktiiviviljelijöille, joille on näinä vuosina myönnetty nuorten viljelijöiden tulotukea. Korvauskelpoisuus voitaisiin myöntää nuoren aktiiviviljelijän omistuksessa oleville korvauskelvottomille lohkoille. Vuonna 2025 nuorilla viljelijöillä on 5805 hehtaaria korvauskelvottomia lohkoja, joista alustavan arvion mukaan noin 4000 hehtaaria oli viljelijän omistuksessa. Tämän lisäksi vuonna 2026 korvauskelpoisuutta vapautettaisiin erillinen 10 000 hehtaarin kiintiö, joka kohdennettaisiin itäiseen

Suomeen siten, että korvauskelvottomia lohkoja hyväksyttäisiin korvauskelpoisuuden piiriin vanhimmasta uusimpaan.

Samalla peltolohkorekisteristä siivottaisiin rekisterin laatua heikentäviä pieniä lohkoja, joita on syntynyt, kun peltoihin on tehty pieniä viljelyä helpottavia oikaisuja. Tämä tarkoittaa, että pienet alat liitettäisiin olemassa olevaan isompaan, korvauskelpoiseen lohkoon.

Korvauskelpoisuutta ei myönnettäisi lohkoille, jotka eivät ole olleet viljelykuntoisia viimeistään 31.12.2022.

Puoliväliriihen kirjauksen mukaisen korvauskelpoisuuden kertapurun toimeenpano vaatii kahden valtioneuvoston asetuksen muuttamisen. Ensimmäinen muutos koskee valtioneuvoston asetusta eräiden maatalouden pinta-alaperusteisten tukien myöntämisen yleisistä edellytyksistä, jossa säädettäisiin korvauskelpoisuuden lisäämisen edellytyksistä. Asetusmuutoksen on tarkoitus tulla lausunnoille lokakuun alussa ja muutos tulisi voimaan 1.1.2026. Toinen muutos koskee valtioneuvoston asetusta ympäristökorvauksen, luonnonhaittakorvauksen, luonnonmukaisen tuotannon korvauksen ja ei-tuotannollisia investointeja koskevan korvauksen hakemista. Tämä nk. hakuasetus annetaan vuosittain ja hakuasetuksella säädetään korvauskelpoisuuden lisäämisen edellytyksistä vuosittain. Hakuasetus esitellään helmikuussa 2026.

Heini Lehtosalo
Neuvotteleva virkamies